

Gunstregime voor opvolging in familiale ondernemingen en vennootschappen

David Bogaert • Ernst & Young Tax Consultant

In het Vlaams Gewest hoeft u geen ingewikkelde constructies op te zetten voor de opvolging in uw onderneming. Op het vlak van schenkingsrechten bestaat er immers een gunstregime van 2%. Op het vlak van successierechten is er zelfs vrijstelling voor familiale ondernemingen. Uiteraard moet u enkele voorwaarden naleven, maar zelfs deze vallen goed mee. Een overzicht...

VLAAMSE SCHENKINGSRECHTEN

In het Vlaamse Gewest kunt u - onder bepaalde voorwaarden - een handelszaak of aandelen in een vennootschap schenken mits betaling van een schenkingsrecht van slechts 2%. Dit tarief staat los van de waarde van de geschonken goederen en van de verwantschapsband tussen schenker en begiftigde. Zowel schenking van (blote of volle) eigendom als van vruchtgebruik komen in aanmerking voor het verlaagd tarief wat meteen heel wat mogelijkheden biedt voor een geleidelijke overdracht van de onderneming.

Ondernemingen

Het moet gaan om een universaliteit van goederen of een bedrijfstak, waarmee een nijverheids-, handels-, ambachts- of landbouwactiviteit, een vrij beroep of een ambt of post wordt uitgeoefend.

Het is niet vereist dat de schenker alleen de totaaleigendom bezit van de onderne-

ming. In het Vlaamse Gewest is het voldoende dat de schenker minstens de helft van de onderneming in handen heeft. Een onderneming die wordt geleid door de twee echtgenoten samen (elk eigenaar voor 50%) kan dus geschonken worden tegen het voordeeltarief van 2%.

Onroerende goederen die (gedeeltelijk of geheel) voor bewoning dienen, zijn uitdrukkelijk uitgesloten van het voordeeltarief van 2%, zelfs als deze onroerende goederen tot de onderneming behoren. Deze uitsluiting is enkel van toepassing bij schenkingen van niet in een vennootschap geïncorporeerde ondernemingen, dus niet wanneer u de aandelen van uw vennootschap schenkt.

Eenmaal de schenking tegen het verlaagd tarief heeft plaatsgevonden, moet de activiteit van de geschonken onderneming zonder onderbreking gedurende vijf jaar worden voortgezet. De begiftigde moet niet persoonlijk de activiteit van de onderneming voortzetten, noch moet hij er eigenaar van blijven.

Aandelen van een vennootschap

Een schenking van aandelen (of van certificaten van aandelen) van een in de Europese Unie gevestigde vennootschap, die de uitoefening van een nijverheids-, handels-, ambachts- of landbouwactiviteit, of een ambt of post tot doel heeft, kan ook gebeuren aan het verlaagd tarief van 2%. Voorwaarde is dat de aandelen minstens 10% van ofwel de stemrechten in de algemene vergadering, ofwel van de totaliteit van de aandelen van de vennootschap vertegenwoordigen. Zuivere patrimonium- of holdingvennootschappen zijn uitgesloten van het voordeeltarief.

De activiteit van de vennootschap moet zonder onderbreking worden voortgezet gedurende vijf jaar en de zetel van de vennootschap mag niet worden overgebracht naar een staat buiten de Europese Unie. Maar de begiftigde is niet verplicht om gedurende een bepaalde tijd eigenaar te blijven van de aandelen.

Vorderingen op een vennootschap

Het voordeeltarief van 2% is ook mogelijk voor de schenking van vorderingen op een vennootschap, op voorwaarde dat ze in dezelfde akte gepaard gaat met een schenking van aandelen van diezelfde vennootschap en mits laatstbedoelde schenking zelf in aanmerking komt voor het verlaagd tarief van 2%.

VLAAMSE SUCCESSIERECHTEN

In het Vlaamse Gewest zijn er geen successierechten verschuldigd op de nettowaarde van de activa die door de erflater (of zijn echtgenoot) beroepsmatig zijn geïnvesteerd in een familiale onderneming en de aandelen in (en vorderingen op) een familiale vennootschap. Net zoals bij de schenkingsrechten heeft de verwantschap tussen de rechtverkrijgenden en de overledene geen belang.

Definities

Onder "familiale onderneming" moet worden verstaan: een nijverheids-, handels-, ambachts- of landbouwbedrijf of een vrij beroep, die door de erflater en/of zijn echtgenoot, al dan niet samen met anderen, persoonlijk wordt geëxploiteerd of uitgeoefend. Vereist is dus dat de onderneming effectief geëxploiteerd en geleid wordt door de erflater en/of door zijn echtgenoot.

Een familiale vennootschap is een vennootschap met zetel van werkelijke leiding in Europese Unie, die ofwel zelf voldoet aan de vrijstellingsvoorwaarden, ofwel aandelen (of certificaten van aandelen) en eventueel vorderingen (en certificaten van vorderingen) houdt van dochtervennootschappen die aan de vrijstellingsvoorwaarden beantwoorden. In tegenstelling tot de schenkingsrechten, kunnen holdingvennootschappen wel in aanmerking komen voor het gunstregime inzake successierechten.

Participatie- en tewerkstellingsvoorwaarde

Eén van de belangrijkste voorwaarden is dat de familiale onderneming of de aandelen in de familiale vennootschap in de drie jaar voorafgaand aan het overlijden ononderbroken voor ten minste 50% toebehoorden aan de overledene en/of zijn echtgenoot. Voor de berekening van deze 50% wordt ook rekening gehouden met de activa of de aandelen die in het bezit zijn van ascendenten of descendenten en

hun echtgenoten, of van broers en zussen en hun echtgenoten, of van kinderen van vooroverleden broers of zussen.

Verder komen de activa van de familiale onderneming of de aandelen in (vorderingen op) de familiale vennootschap slechts voor vrijstelling in aanmerking, als de onderneming of de vennootschap in de drie jaar voorafgaand aan het overlijden, minstens vijf in het Vlaamse Gewest tewerkgestelde werknemers (uitgedrukt in voltijdse eenheden) telt. Waren er gedurende die periode minder dan vijf werknemers, dan kan een proportionele vrijstelling worden bekomen.

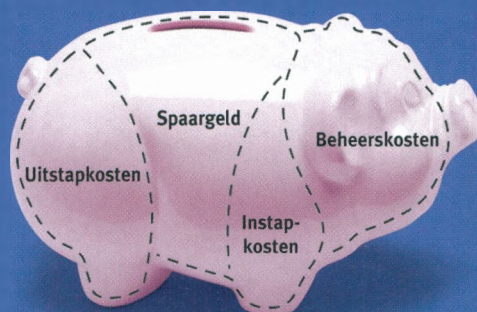
Om de vrijstelling te behouden, moet het aantal in het Vlaamse Gewest tewerkgestelde werknemers de eerste vijf jaar na het overlijden jaar na jaar worden behouden. Indien, en in de mate dat, de tewerkstelling lager is dan het aantal personeelsleden op het moment van overlijden, zijn er alsnog successierechten evenredig verschuldigd tegen het normale tarief.

Daarnaast moeten nog enkele andere voorwaarden worden vervuld, zoals onder meer specifieke vermeldingen in de aangifte van nalatenschap, bijvoeging van een door de Vlaamse Gemeenschap afgeleverd attest en opmaken van jaarrekening. De activa van de familiale onderneming of de aandelen in (vorderingen op) de familiale vennootschap moeten trouwens spontaan in de aangifte van nalatenschap worden vermeld.

Alles of niks

De voorwaarden die worden opgelegd om lage schenkingsrechten te betalen of zelfs helemaal geen successierechten, zullen uw planning en uw intenties inzake de opvolging binnen de onderneming in principe niet in de weg staan. Let wel op: wie de voorwaarden niet, of niet helemaal, naleeft, valt terug op de gewone tarieven. En hoewel deze de afgelopen jaren beïnvloed werden verlaagd, is het verschil tussen deze bijzondere regelingen en de normale tarieven toch wel erg groot. ■

Laat uw spaargeld niet verder opslokken

FIRST Rekening: **4,75%*** ... zonder verrassingen

- Kapitaal en intrest gegarandeerd**
- Geen instapkosten
- Geen uitstapkosten (voor opvragingen boven 750 €)
- Beheerskosten beperkt tot maximum 12,39 € per jaar
- Geen minimum startbedrag vereist bij de opening van een FIRST Rekening

* Intrestvoet 2004, onder voorbehoud van goedkeuring van de bonus door de algemene vergadering van Ethias.

**Minimale Intrestvoet 2005 van de FIRST verzekeringsrekening: 3% gewaarborgd + bonus. Noteer dat de rendementen van het verleden geen garantie voor de toekomst bieden.

0800 32 335

www.ethias.be

ethias
ASSURANCE